

УДК 336.71:061.1ЄС

РУДІК Надія Михайлівна,

канд. наук держ. упр.,

доц. каф. права та європейської інтеграції ДРІДУ НАДУ

РУДІК Олександр Миколайович,

канд. політ. наук,

доц., заст. директора з наук. роботи ДРІДУ НАДУ

ЄДИНИЙ ВНУТРІШНІЙ РИНОК ЄС: ОСНОВНІ НАПРЯМИ ПОДАЛЬШОГО РОЗВИТКУ

У контексті політики ЄС щодо подолання наслідків фінансово-економічної кризи, стабілізації економік держав-членів, збереження цілісності єдиного ринку та євро зони аналізуються основні напрями розвитку єдиного ринку ЄС. Розглядаються ключові документи Європейської Комісії, спрямовані на забезпечення нового старту економіки ЄС, зокрема перший та другий акти щодо єдиного ринку, а також основоположні політичні орієнтири нового складу комісії. Наводяться визначені Європейською Комісією важелі та визначальні фактори подальшого розвитку єдиного внутрішнього ринку ЄС, зміцнення довіри до нього. Наголошується, що реформи єдиного ринку ЄС між Україною та ЄС мають бути предметом постійної уваги українського уряду, оскільки згідно з Угодою про асоціацію темп наближення національного законодавства до європейського має відповідати основним реформам ЄС.

Ключові слова: європейська інтеграція, єдиний ринок ЄС, проблеми єдиного ринку, рушійні сили єдиного ринку, Європейська Комісія.

Рудик Н. М., Рудик А. Н. Единый внутренний рынок ЕС: основные направления дальнейшего развития

В контексте политики Союза по преодолению последствий финансово-экономического кризиса, стабилизации экономик государств-членов, сохранение целостности единого рынка и еврозоны анализируются основные направления развития

единого рынка ЕС. Рассматриваются ключевые документы Европейской Комиссии, направленные на обеспечение нового старта экономики ЕС, в частности первый и второй акты о едином рынке, а также основополагающие политические ориентиры нового состава комиссии. Приводятся определенные Европейской Комиссией рычаги и определяющие факторы дальнейшего развития единого внутреннего рынка ЕС, укрепления доверия к нему. Отмечается, что реформы единого рынка ЕС должны быть предметом постоянного внимания украинского правительства, поскольку в соответствии с Соглашением об ассоциации между Украиной и ЕС темпы приближения национального законодательства к европейскому должны соответствовать основным реформам ЕС.

Ключевые слова: европейская интеграция, единый рынок ЕС, проблемы единого рынка, движущие силы единого рынка, Европейская Комиссия.

Rudik N. M., Rudik O. M. EU Single Internal Market: main directions for further development

This paper analyses the main directions for EU Single Internal Market development in the context of the Union policy to overcome the consequences of the financial crisis, stabilize Member States' economies, preserve of the Single Market and the Euro zone integrity. Authors consider the key documents of the European Commission aimed at providing a new start for the EU economy, including the first and second Single Market Acts and Political Guidelines for the new Commission. Levers and drivers for further development of the EU Single Internal Market and strengthening market confidence identified by the Commission are given. It is noted that the reform of the EU Single Market should be the subject of Ukrainian government constant attention, because under the EU-Ukraine Association Agreement pace of national legislation approximation to European one must meet the basic reforms of the Union.

Key words: European integration, EU Single Market, problems of the Single Market, the Single Market driving forces, European Commission.

Постановка проблеми. Єдиний ринок ЄС є стрижнем процесу європейської інтеграції, основою економічної могутності та політичного впливу ЄС, його ролі в глобальній економіці та політиці. Від стану єдиного ринку залежить, урешті-решт, успішність європейського інтеграційного проекту в цілому. За роки, що минули з часу

створення єдиного ринку в 1992 р., серед частини політичних еліт та населення ЄС утвердився погляд на нього як на цілком завершений проект, функціонування якого потребує лише постійної технічної підтримки. У контексті такого підходу слабкі місця єдиного ринку, які виявила світова фінансово-економічна криза, почали сприйматись як його системні непереборні вади, що суттєво підвищило рівень недовіри до ринку як такого і породило хвилю скептичних настроїв щодо можливості надати єдиному ринку новий імпульс розвитку. Однак підхід Європейської Комісії є принципово відмінним від зазначеного. Комісія розглядає існуючі проблеми та неспроможності єдиного ринку насамперед як результат відсутності стратегічного бачення його подальшого розвитку, втрати цим питанням пріоритетності в порядку денному реформ ЄС. Комісія переконана в тому, що потенціал єдиного ринку ще далекий від повного розкриття, а тому політична енергія керівництва ЄС має бути зосереджена на пошуку рушійних сил, здатних надати потужний імпульс розвитку цього унікального феномену, відкрити його «друге дихання».

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика розвитку та реформування єдиного ринку ЄС відображена в працях ряду українських учених, зокрема Л. Поліщук, Т. Каплюченко, О. Решоти та ін. Серед наукового доробку зарубіжних, зокрема європейських дослідників можна виділити праці Дж. Арнольда, Й. Арнольда, М. Морган, Б. Мартена, А. Сапіра та ін., у яких аналізуються структурні реформи та вигоди єдиного ринку ЄС, напрями його реформування, стан ключових галузей, рівень правового та інституційного забезпечення. Надійним джерелом інформації щодо функціонування єдиного ринку та напрямів його подальшого розвитку є аналітичні документи, підготовлені Європейською Комісією та Організацією економічного співробітництва та розвитку.

Метою статті є з'ясування основних напрямів подальшого розвитку єдиного ринку ЄС на основі аналізу ключових документів Європейської Комісії.

Виклад основного матеріалу. У 2012 р. єдиному внутрішньому ринку ЄС виповнилося 20 років. Підсумовуючи досягнення, Європейська Комісія оприлюднила ряд цифр і навела декілька прикладів. Так, з 1992 р. по 2008 р. єдиний ринок створив в ЄС 2,77 млн додаткових робочих місць і додав 2,13 % до ВВП Союзу. Європейським споживачам єдиний ринок запропонував більший вибір товарів і послуг за нижчими цінами – скорочення витрат на мобільний телефон на 70 % є всього лише одним, але

промовистим прикладом. Завдяки єдиному ринку громадяни ЄС можуть вільно пересуватися територією Союзу, оселитися і працювати там, де вони хочуть. Для молодих людей єдиний ринок відкрив можливість навчатися за кордоном, тобто в інших державах-членах – понад 2,5 млн студентів скористалися цією можливістю за останні 25 років. Для 23 млн компаній ЄС єдиний ринок відкрив доступ до понад 500 млн споживачів. Сильний, глибокий та інтегрований єдиний внутрішній ринок ЄС генерує зростання, створює робочі місця й відкриває можливості для європейських громадян, яких вони не мали 20 років тому [9, р. 4].

Єдиний ринок став надійною опорою ЄС у протидії фінансово-економічній кризі та її наслідкам. Однак криза виразно позначила й слабкі місця єдиного ринку ЄС, для якого все ще характерні певна фрагментація (незавершеність інтеграції національних ринків в єдиний ринок), незадовільні темпи охоплення нових секторів економіки, а також повільне перетворення на простір свободи і можливостей для всіх: громадян, споживачів, малого й середнього бізнесу. Єдиний ринок постав також перед викликом ерозії політичної та суспільної підтримки подальшої економічної інтеграції ЄС через так звану «інтеграційну втому», зменшення упевненості в ролі та значенні ринку, зростання недовіри політиків і громадян до заходів, спрямованих на зміцнення дії ринкових механізмів. Більше того, у скрутні часи виникла і зміцніла спокуса шукати порятунку від кризи в економічному націоналізмі. Ще одним викликом для єдиного ринку стало почуття самозаспокоєності, що посилювалося серед політичної еліти ЄС протягом останнього десятиліття у зв'язку із начебто завершенням його побудови. Вважалося, що єдиний ринок потребує лише регулярної «технічної» підтримки, а не активних і цілеспрямованих зусиль з його розбудови. Переміщення уваги від єдиного ринку значно посилилось також у зв'язку з необхідністю зосередження політичної енергії ЄС на таких важливих будівельних блоках європейського будівництва: монетарний союз, розширення, інституційна реформа. Ідея єдиного ринку стала втрачати популярність у той час як ЄС як ніколи потребував її зміцнення [1, р. 6 – 7].

В Європейській Комісії переконані, що в ситуації, яка склалася, важливо використати будь-яку можливість, зокрема задіяти досі невикористаний потенціал єдиного ринку, для забезпечення сталого економічного зростання та збільшення зайнятості. Усвідомлюючи вищезазначене та з метою надання нового імпульсу розвитку єдиного ринку як ключової стратегічної мети нового складу комісії, Голова

Європейської Комісії Жозе Мануель Баррозу 20 жовтня 2009 р. звернувся з листом-дорученням до професора Міланського університету торгівлі, званого економіста Маріо Монті з проханням підготувати звіт, який би містив рекомендації щодо нових альтернатив та підходів до вирішення існуючих проблем [1, р. 3 – 4].

В оприлюдненому 9 травня 2010 р. звіті «Нова стратегія для єдиного ринку: на службі економіці та суспільству Європи», зміст якого став предметом інтенсивного консультативного процесу за участі Європейського Парламенту, відповідних членів комісії, компетентних установ держав-членів та інших зацікавлених сторін, була запропонована комплексна стратегія, спрямована на побудову сильного єдиного ринку, досягнення консенсусу щодо цього та реалізацію відповідних практичних ініціатив і заходів. У звіті зазначалося, що реалізація стратегії потребує повноцінної політичної ініціативи, яка має стати потужним імпульсом для досягнення відчутного поступу. Наголошувалося також на необхідності не лише працювати по кожній конкретній ініціативі, а й переорієнтувати інститути ЄС у їх ставленні до єдиного ринку, а також переглянути його місце в процесі розроблення політики Союзу в цілому [1, р. 104 – 107].

Спираючись на звіт Монті, комісія розробила й оприлюднила наприкінці жовтня 2010 р. повідомлення «Назустріч Акту щодо єдиного ринку», у якому визначила 50 потенційних пріоритетних заходів щодо «перезавантаження» єдиного ринку, ініціювавши тим самим їх загальноєвропейське обговорення. За результатами чотиримісячного обговорення в комісію надійшло понад 800 пропозицій, з яких понад 30 % – а від окремих громадян; близько трьох чвертей респондентів позитивно оцінили майбутній акт.

В Акті щодо єдиного ринку, оприлюдненому комісією в квітні 2011 р. [8], були визначені дванадцять «важелів» подальшого розвитку єдиного внутрішнього ринку ЄС та зміцнення довіри до нього, що стало відображенням комплексного підходу, запропонованого у звітах Монті, а також Європейського Парламенту стосовно майбутнього єдиного ринку (звіт Луї Греча) [1; 5]. Цими важелями є:

1. Доступ малого та середнього підприємництва до фінансових ресурсів. Комісія розробляє законодавство, яке надасть можливість створеним у державах-членах фондам венчурного капіталу інвестувати в будь-якій іншій державі-члені без перешкод або додаткових вимог. Мета полягає у створенні для малих і середніх підприємців, які бажають використати венчурний капітал, можливості вибрати фонди, що мають

необхідний досвід роботи у певному секторі економіки і здатні запропонувати капітал за привабливою ціною.

2. Мобільність громадян. Комісія розробляє законодавство, яке дозволить модернізувати систему визнання професійної кваліфікації. Метою є спрощення процедур взаємного визнання мобільних працівників, перегляд обсягу регульованих професій, зміцнення довіри і співробітництва між державами-членами. Створення європейської професійної картки сприятиме мобільності фахівців, підвищенню довіри між компетентними органами держав-членів, принесе користь споживачам і роботодавцям.

3. Права інтелектуальної власності. Інтелектуальна власність є право власності, визнане Хартією основоположних прав ЄС. Це так само важливо, як сировина або індустриальна база: від 45 % до 75 % вартості великих підприємств пов'язано з їх правами на інтелектуальну власність. Комісія працює над створенням єдиної системи охорони патентних прав для якомога більшої кількості держав-членів та єдиної системи патентних спорів.

4. Споживачі. Комісія розробляє законодавство щодо альтернативного врегулювання спорів з метою створення для споживачів простих, швидких і доступних позасудових процедур та захисту відносин між бізнесом та їх клієнтами. Ця дія також включатиме електронну торгівлю (зміцнення довіри споживачів до транскордонної електронної торгівлі може привести до економічного зростання на близько 0,02 % ВВП ЄС, тобто на 2,5 млрд євро).

5. Послуги. Належно функціонуючий ринок послуг відіграє надзвичайно важливу роль у генеруванні та прискоренні економічного зростання. Зайнятість у сфері послуг щорічно зростає на 2 %, тоді як в економіці в цілому – лише на 1 %. У зв'язку з цим комісія пропонує переглянути законодавство щодо європейської системи стандартизації, для того щоб поширити його на послуги і зробити процедури стандартизації більш ефективними, дієвими та інклюзивними.

6. Мережі. Комісія має намір поліпшити інфраструктуру (транспортну, енергетичну та електронних комунікацій) єдиного ринку шляхом запровадження законодавства щодо розроблення та реалізації стратегічних європейських проектів розвитку високоінтегрованих, ефективних та екологічно безпечних мереж. До 2020 р. інвестиції в мережі можуть створити 775 тис. робочих місць і збільшити ВВП на 19 млрд євро.

7. Єдиний цифровий ринок. Для розвитку єдиного цифрового ринку необхідно прийняти законодавство, що забезпечить взаємне визнання електронної ідентифікації та встановлення автентичності в межах ЄС, а також переглянути директиву щодо електронного підпису. Це дозволить підвищити ефективність надання адміністративних послуг, державних закупівель та електронної торгівлі, зокрема транскордонної.

8. Соціальне підприємництво. Комісія планує розробити законодавство щодо створення європейської структури сприяння розвитку фондів соціального інвестування, що дозволить значно збільшити масштаб впливу національних ініціатив завдяки можливостям єдиного ринку (доступ до інвестиційних можливостей та інвесторів з усіх держав-членів).

9. Оподаткування. Правила ЄС щодо оподаткування вже не відображають реалій єдиного ринку ХХІ ст. і не відповідають викликам сталого розвитку, оскільки не стимулюють економію енергії. З огляду на це комісія має намір переглянути директиву щодо оподаткування у сфері енергетики з метою забезпечення адекватного підходу до різних джерел енергії для кращого врахування енергетичної складової продукції та рівня викидів CO₂ у процесі її виробництва.

10. Соціальне згуртування. Комісія має на меті запропонувати законопроекти, які дозволять здійснювати свободу заснування бізнесу і свободу надання послуг поряд з основоположними соціальними правами, включаючи право на колективну дію, відповідно до європейського та національного законодавства і практики. У більш широкому сенсі соціальне та територіальне згуртування має першочергове значення для європейської інтеграції, оскільки ринкові сили самі по собі не спроможні дати адекватну відповідь на всі колективні потреби.

11. Регуляторне середовище для підприємництва. Комісія запропонувала переглянути директиви щодо правил бухгалтерського обліку, для того щоб зменшити адміністративне навантаження на малий та середній бізнес. Очікується, що завдяки цим пропозиціям 1,1 млн малих підприємств зможуть щорічно заощаджувати 1,5 млрд євро, а 5,9 млн мікропідприємств – 5,2 млрд євро.

12. Державні закупівлі. В ЄС органи влади витрачають близько 18 % ВВП на закупівлі товарів, послуг і робіт. У зв'язку з цим комісія вважає, що перегляд та вдосконалення європейського та національного законодавства щодо державних

закупівель сприятиме формуванню більш зеленого, соціального та сприятливого інноваціям єдиного ринку [8, р. 6 – 20].

Участь Європейського Парламенту, Ради ЄС, Європейського економіко-соціального комітету, Комітету регіонів та багатьох зацікавлених сторін у роботі над першим актом сприяла формуванню спільного політичного бачення подальшого розвитку єдиного ринку, відчуття терміновості та необхідності швидких і рішучих дій у ключових напрямках. Усвідомлюючи це, комісія з моменту прийняття Акту щодо єдиного ринку розробила і подала пропозиції щодо всіх дванадцяти ключових напрямів та 50 додаткових заходів цього документа.

Однак модернізація і поглиблення єдиного ринку є безперервною роботою. Єдиний ринок ЄС має завжди реагувати на постійно мінливий світ, виклики (наприклад, соціальні, демографічні, технологічні) та імперативи (наприклад зміна клімату) якого мають бути осмислені та враховані в процесі розроблення політики. Саме тому в черговому посланні «Акт щодо єдиного ринку II. Разом до нового зростання» від 3 жовтня 2012 р., яке було розроблене на основі першого Акту щодо єдиного ринку, Європейська Комісія запропонувала другий пакет пріоритетних дій стосовно нового економічного зростання. Комісія виділила чотири визначальні фактори цього зростання, навколо яких зосереджені запропоновані в документі дванадцять ключових заходів. Цим визначальними факторами є:

1. Створення повністю інтегрованих мереж у межах єдиного внутрішнього ринку – мережі є становим хребтом економіки, тому створення єдиного транспортного та енергетичного ринку принесе максимальну вигоду громадянам і бізнесу.

2. Сприяння транскордонній мобільності громадян і бізнесу – транскордонна мобільність громадян і бізнесу є основою єдиного ринку, тому метою є подальше заохочування цього процесу.

3. Підтримка цифрової економіки в Європі – цифровий сектор є основною рушійною силою як продуктивності, так й інновації, тому метою є створення єдиного цифрового ринку, де громадяни і компанії зможуть без обмежень розвивати онлайн-торгівлю.

4. Зміцнення соціального підприємництва, згуртованості та довіри споживачів – соціальне підприємництво, згуртування і довіра споживачів забезпечують інклюзивне

зростання, пропонуючи можливості, засновані на справедливих, надійних і рівноправних правилах для громадян і бізнесу [9, р. 5].

Як і важелі зростання з першого акту, визначальні фактори та пов'язані з ними ключові заходи Акту щодо єдиного ринку II були визначені комісією з урахуванням думки Європейського Парламенту, держав-членів, Європейського економіко-соціального комітету та широкого кола зацікавлених сторін. Європейська Комісія запевняє, ці напрями та фактори є відображенням кращих регуляторних принципів, втіленням результатів виконаного на замовлення комісії дослідження «Вартість необ'єднаної Європи» [11] та 20 основних проблем, визначених громадянами і бізнесом [12]. Крім того, вони мають розглядатися в поєднанні з поточним аналізом флагманських ініціатив стратегії «Європа 2020», зокрема стратегії промислової політики [2], цифрового порядку денного, ініціативи «Інноваційний Союз» [4]. Хоча не всі запропоновані дванадцять ключових заходів матимуть законодавчий характер, у комісії очікують, що всі вони зроблять вагомий внесок в економічне зростання, зайнятість, підвищення рівня упевненості в перевагах єдиного ринку.

Ключовими заходами зазначених вище визначальних факторів є:

у напрямі створення повністю інтегрованих мереж у межах єдиного внутрішнього ринку:

1. Відкриття ринку внутрішніх залізничних пасажирських перевезень для операторів з інших держав-членів з метою підвищення якості обслуговування пасажирів та ефективності цього сектору транспортної галузі (економія бюджетних коштів може сягнути 20 – 30 %).

2. Створення реально функціонуючого єдиного ринку морських перевезень шляхом скасування адміністративних і митних формальностей, які застосовуються до привезених із зарубіжних портів товарів, для вироблених в ЄС товарів, що перевозяться між портами ЄС (близько 40 % товарів єдиного ринку перевозяться морем між портами ЄС).

3. Прискорення впровадження ініціативи «Єдине європейське небо» для поліпшення безпеки, підвищення продуктивності та ефективності авіації (фрагментація повітряного простору ЄС додатково коштує авіакомпаніям близько 5 млрд євро на рік), зменшення її негативного впливу на навколишнє середовище.

4. Поліпшення імплементації та реалізації третього енергетичного пакета, створення транскордонних ринків, які функціонували б на благо споживачів (можливість переходу на нижчі тарифи дозволить споживачам заощадити до 13 млрд євро на рік).

у напрямі сприяння транскордонній мобільності громадян і бізнесу:

5. Перетворення Інтернет-порталу EURES (Європейські послуги з працевлаштування) на реально діючий інструмент працевлаштування та найму в ЄС.

6. Стимулювання довгострокових інвестицій у реальний сектор економіки шляхом полегшення доступу до довгострокових інвестиційних фондів.

7. Удосконалення існуючих в ЄС правил неплатоспроможності для полегшення виживання бізнесу та надання підприємцям другого шансу.

у напрямі підтримки цифрової економіки в Європі:

8. Підтримка онлайн-сервісів шляхом підвищення ефективності системи платіжних послуг в ЄС (близько 35 % користувачів мережі Інтернет в ЄС нічого не купують он-лайн через сумніви щодо надійності та безпечності способів оплати).

9. Зменшення витрат і підвищення ефективності розгортання інфраструктури високошвидкісного зв'язку (поширення систем високошвидкісного зв'язку на 10 % приводить до щорічного зростання ВВП на 1 – 1,5 % та підвищення продуктивності праці на 1,5 %).

10. Перетворення електронного виставлення рахунків на стандартний режим виставлення рахунків у сфері державних закупівель (використання електронних засобів для закупівель товарів, послуг та робіт дозволяє органам влади заощадити від 5 % до 20 % бюджетних коштів).

у напрямі зміцнення соціального підприємництва, згуртованості та довіри споживачів:

11. Поліпшення безпеки продукції, що перебуває в обігу на єдиному ринку ЄС шляхом узгодженості та дотримання правил безпеки продукції та нагляду за ринком (комісія вже розробила методологію розрахунку впливу продукції на довкілля, у тому числі через викиди парникових газів, та інформування про це споживачів).

12. Надання всім громадянам ЄС доступу до основного платіжного рахунку, забезпечення прозорості та порівнянності платежів за обслуговування банківського рахунку, полегшення процедури зміни банківських рахунків (комісія розробила

методологію вимірювання соціально-економічної вигоди від діяльності соціальних підприємств).

За станом на кінець березня 2013 р. Європейська Комісія розробила пропозиції щодо шести ключових заходів з дванадцяти, запропонованих в Акті II. Так, з листопада 2012 р. комісія прийняла рішення щодо модернізації та поліпшення функціонування європейської мережі EURES (захід № 5), розробила пропозиції щодо вдосконалення існуючих в ЄС правил неплатоспроможності (захід № 7), розробила четвертий пакет заходів у сфері залізничного транспорту (захід № 1), прийняла нові правила безпеки споживчих товарів та ринкового нагляду за всіма непродовольчими товарами, у тому числі імпортованими з третіх країн (захід № 11) та правила, які дозволять скоротити витрати на розгортання ліній високошвидкісної мережі Інтернет (захід № 9). Комісія також оприлюднила повідомлення щодо необхідності завершення розбудови внутрішнього ринку енергії (захід № 4) [6].

Новий склад комісії (з 1 листопада 2014 р.) сповнений рішучості продовжити роботу над підготовкою нового старту ЄС та його економіки, у тому числі шляхом імплементації заходів, передбачених актами щодо єдиного ринку. У своїй промові на пленарній сесії новообраного Європейського Парламенту в липні 2014 р. Жан Клод Юнкер (тоді ще кандидат на посаду голови Європейської Комісії) серед іншого наголосив на необхідності завершення створення єдиного ринку товарів і послуг, перетворення його на стартовий майданчик для процвітання компаній та промисловості в умовах глобальної економіки. Запропоновані паном Юнкером основоположні політичні орієнтири роботи нової Комісії «Новий старт Європи: мій порядок денний для робочих місць, зростання, справедливості та демократичних перетворень» стали основою політичного контракту очолюваної ним Комісії з Європейським Парламентом [7].

У межах напряму «Глибший і більш справедливий внутрішній ринок зі зміцненою промисловою базою» цих основоположних політичних орієнтирів Європейська Комісія має намір збільшити частку промисловості у ВВП ЄС до 20 % в 2020 р., порівняно з нинішніми менше ніж 16 %, з метою забезпечення глобального лідерства ЄС в таких стратегічних секторах з високою доданою вартістю, як автомобілебудування, авіація, машинобудування, космос, хімія та фармацевтика. Для досягнення цього показника ЄС має стимулювати інвестиції в нові технології, поліпшувати бізнес-середовище,

полегшити доступ до ринків і фінансування, особливо для малих і середніх підприємств, а також забезпечити отримання працівниками тих навичок, яких потребує промисловість [7, р. 6 – 7]. Крім того, комісія також визначила такі пріоритетні цілі:

1. Створення Союзу ринків капіталу, що значно полегшить залучення коштів малим бізнесом і перетворить ЄС на більш привабливе місце для інвестицій.

2. Заохочення працівників знаходити роботу і працювати в інших державах-членах з метою задоволення їх потреб у робочій силі, у тому числі зі спеціальними навичками.

3. Перегляд директиви щодо відкомандированих працівників (працівники, постійно зайняті в одній державі-члені, яких роботодавець тимчасово відряджає працювати в іншу державу-член) та забезпечення її неухильного виконання з метою запобігання соціальному демпінгу.

4. Сприяння посиленню адміністративного співробітництва між національними податковими органами з метою боротьби з відмиванням грошей.

5. Робота над прийняттям на рівні ЄС спільної консолідованої бази податку на прибуток підприємств та податку на фінансові операції з метою боротьби з ухиленням від сплати податків і податковим шахрайством [3].

Розвитку єдиного ринку сприятимуть також заплановані комісією дії за напрямками формування взаємопов'язаного єдиного цифрового ринку ЄС, глибшого і більш справедливого Економічного і монетарного Союзу, укладення справедливої та збалансованої Угоди про вільну торгівлю з США.

З метою початку нового законодавчого циклу в ЄС Комісія Юнкера розпочала підготовку робочої програми на 2015 р. – щорічного документа, який встановлює основні пріоритети політики та визначає законодавчі ініціативи, виконавчі та інші акти, які комісія має намір прийняти для їх реалізації. Пріоритети та практичні заходи цієї робочої програми розробляються на основі згаданих вище основоположних політичних орієнтирів, а також положень рішення Європейської Ради «Стратегічний порядок денний Союзу в епоху змін» (червень 2014 р.) [10].

Висновки. Світова фінансово-економічна криза та її наслідки, а також набуття чинності Лісабонським договором, стали потужними чинниками звернення уваги керівництва ЄС до проблем єдиного ринку Союзу. Прагнучи надати потужного імпульсу економіці ЄС, забезпечити її новий старт, Європейська Комісія розробила й оприлюднила два акти щодо єдиного ринку, у яких визначила важелі та визначальні

фактори, що мають забезпечити нові якості і темпи економічного зростання. На початку нового інституційного та законодавчого циклу в ЄС після чергових виборів до Європейського Парламенту влітку 2014 р. Європейська Комісія розробила основоположні політичні орієнтири, які стануть основою для оновлення ЄС та надання імпульсу розвитку європейської економіки. Реформи єдиного ринку ЄС мають бути предметом постійної уваги українського уряду, насамперед через те, що згідно з Угодою про асоціацію темп наближення національного законодавства до європейського має відповідати основним реформам ЄС.

Список використаних джерел

1. **A new strategy for the single market at the service of Europe's economy and society:** report to the President of the European Commission José Manuel Barroso by Mario Monti 9 may 2010. – Access mode : ec.europa.eu/bepa/pdf/monti_report_final_10_05_2010_en.pdf.

2. **An Integrated Industrial Policy for the Globalization Era. Putting Competitiveness and Sustainability at Centre Stage:** Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Region. – Brussels, COM(2010)614. – Access mode : ec.europa.eu/enterprise/policies/industrial-competitiveness/industrial-policy/files/communication_on_industrial_policy_en.pdf.

3. **Commission Priority. The EU Economy – Internal Market.** – Access mode : ec.europa.eu/priorities/internal-market/index_en.htm.

4. **Europe 2020** Flagship Initiative «Innovation Union»: Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Region. – Brussels, 6.10.2010, COM(2010) 546 final. – Access mode : [aei.pitt.edu/46014/1/COM_\(2010\)_546.pdf](http://aei.pitt.edu/46014/1/COM_(2010)_546.pdf).

5. **European** Parliament resolution of 20 May 2010 on delivering a single market to consumers and citizens (Louis Grech Report). – Access mode : europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type.

6. **Implementation** of the Single Market Act. – Access mode : ec.europa.eu/internal_market/smact/news/index_en.htm.

7. **Juncker Jean-Claude.** A New Start for Europe: My Agenda for Jobs, Growth, Fairness and Democratic Change. Political Guidelines for the next European Commission.

Opening Statement in the European Parliament Plenary Session Strasbourg, 15 July 2014. – Access mode : ec.europa.eu/priorities/docs/pg_en.pdf#page=7.

8. **Single Market Act**. Twelve levers to boost growth and strengthen confidence «Working together to create new growth»: Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Region. – Brussels, 13.4.2011, COM(2011) 206 final. – Access mode : eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:52011DC0206&from=EN.

9. **Single Market Act II**. Together for new growth: Communication from the Commission to the European Parliament, the Council, the European Economic and Social Committee and the Committee of the Region. – Brussels, 3.10.2012, COM(2012) 573 final. – Access mode : ec.europa.eu/internal_market/smact/docs/single-market-act2_en.pdf.

10. **Strategic Agenda for the Union in Times of Change**: European Council conclusions, 26 – 27 June 2014. – Access mode : www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data.

11. **Study** on «The cost of non-Europe: the untapped potential of the European Single Market»: Final Report, April 2013. – Access mode : ec.europa.eu/bepa/pdf/publications_pdf/cone-report.pdf.

12. **The Single Market through the lens of the people**: a snapshot of citizens' main concerns. – Access mode : ec.europa.eu/internal_market/strategy/docs.